

RUIMTE VOOR HET WONDER VAN ONDERWIJS

Verus Strategisch Beleidsplan 2024-2028

Verus

Samen voor geïnspireerd goed onderwijs

INHOUD

1. Inleiding 3

2. Ons verhaal 4

3. Midden in de samenleving: Verus als maatschappelijke aanjager 6

4. Vereniger, dienstverlener en kennisontwikkelaar 10

COLOFON

TEKST
Medewerkers, MT en CvB Verus

VORMGEVING
Studio 94.81, Waddinxveen

UITGAVE
Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs

06/24

1. INLEIDING

Het onderwijs is continu in beweging. Verus wil deze ontwikkelingen niet alleen volgen, maar ook mede richting geven aan de manier waarop die beweging plaatsvindt. Daarom presenteren wij nu ons nieuwe strategisch beleidsplan. Een plan dat voortbouwt op de lessen en resultaten van de afgelopen vier jaar, maar tegelijkertijd richting geeft aan ons handelen in de komende jaren. Gaandeweg het schrijven van dit strategisch beleidsplan zijn we nog meer doordrongen geraakt van de verbinding tussen 'toen', 'nu' en 'de toekomst'. Tegelijkertijd heeft het proces, dat we hebben doorlopen om te komen tot dit plan, ons meer gebracht dan alleen aanscherping van het vorige plan. Het heeft ons bevestigd in de relevantie én het belang van 'het Verus-verhaal'. Het verhaal dat een alternatief brengt in de onderwijswereld waarin maakbaarheid steeds meer de toon zet. Daarnaast heeft het ons nogmaals doen beseffen wat het belang is van de gemeenschap die Verus is en de kracht die voelbaar is voor de leden en ook voor veel partners om Verus heen. In een samenleving waarin we ons verhaal stevig en onderscheidend vertellen én tegelijkertijd in verbinding zijn met anderen om onze gezamenlijke maatschappelijke opdracht van geïnspireerd goed onderwijs en vrijheid voor onderwijs voor alle leerlingen en studenten in Nederland te realiseren.

De rode draad door dit plan heen is het begrip 'ruimte'. Ons werken en handelen kan enkel vorm krijgen bij de gratie van ruimte. Het is geen vrijblijvende ruimte, maar een ruimte die ons uitnodigt: ze doet een appèl op ons. Daarmee belichaamt ruimte ook de vrijheid voor onderwijs en daarmee het fundament van ons bestaan als vereniging. Dit brengt ook een verantwoordelijkheid met zich mee om de ruimte betekenis te geven. Daarom vindt Verus het belangrijk om te gaan staan voor het belang van ruimte en pluraliteit. Ruimte voor het wonder van onderwijs, ruimte voor de mensen voor en in de klas, ruimte voor bestuurders die hun verantwoordelijkheid gewetensvol dragen.

Verus wil een beweging op gang brengen met onze leden én maatschappelijke partners om verder te werken aan een ander gesprek over ruimte en daarmee over de praktijk van goed onderwijs. Een gesprek over waardengedreven onderwijs, waarbinnen ruimte is voor cognitieve, sociale én persoonlijke vorming. Een gesprek wat ruimte geeft aan het wonder van onderwijs. Een gesprek dat daarom inspireert en verbindt.
We doen dat door onze taken als vereniger, dienstverlener en kennisontwikkelaar optimaal uit te voeren en met elkaar te verweven. Om zodoende nog meer van waarde te zijn voor onze leden en andere stakeholders.

Dit strategisch plan is tot stand gekomen met medewerking van onze leden en medewerkers van Verus. Er heeft in de afgelopen maanden een open en constructief gesprek plaatsgevonden over de maatschappelijke ontwikkelingen (binnen en buiten onderwijsland), wat deze ontwikkelingen betekenen voor onze vereniging en welke keuzes daarom gewenst of nodig zijn.
Ook hebben we, samen met onze leden, geëvalueerd waar Verus nu staat en hoe we Verus zien in de komende vijf tot tien jaar. De Verus-leden die we hebben gesproken, benoemen de waarde van Verus als gemeenschap, als kennisplatform en als betrouwbare dienstverlener. De inhoudelijke beweging die Verus heeft ingezet wordt herkend en van harte ondersteund.
De leden geven mee om de boodschap nog eenduidiger en gerichter te maken, om zodoende het onderscheidend vermogen nog verder te versterken. Zowel als vereniging, als dienstverlener en in de ontwikkeling en verspreiding van kennis.
Deze feedback heeft ons geholpen om te bepalen wat we willen behouden en wat de richting moet zijn voor de lange termijn.

Dit plan schetst de strategische richting voor de komende jaren. We zijn trots op wat we de afgelopen jaren hebben bereikt en bouwen hier met veel energie op voort. Het plan richt zich met name op het 'waarom' en 'wat'. De nadere uitwerking volgt in het 'hoe', bijvoorbeeld in de dienstverlenings- en verenigingsagenda. We hebben zin om hiermee aan de slag te gaan!

Mark Buck en Berend Kamphuis,
College van Bestuur

2. ONS VERHAAL

Hé, wat gebeurt hier in onze scholen?

Als we in Nederland de daken van onze schoolgebouwen optillen, zien we in de klassen bijzondere dingen gebeuren. Te midden van de dynamiek van spelen, leren en ontdekken, maken jonge mensen kennis met werelden die nieuw voor hen zijn. Hier ontmoeten leerlingen en studenten met verschillende achtergronden elkaar. Ze groeien samen op en komen in aanraking met manieren van denken en doen die nieuw voor hen zijn.

Het is de plek waar ze leren wat geleerd moet worden, maar ook geconfronteerd worden met geluksmomenten en teleurstellingen, mogelijkheden en beperkingen, verschillen en overeenkomsten. Binnen deze schoolmuren zien we de samenleving in de knop: hier bloeien leerlingen en studenten op tot verantwoordelijke personen die deel uitmaken van een groter geheel. Alleen daarom al is het onderwijs een wonderlijke plek.

Elk kind mag verschijnen

Als vereniger van katholiek en christelijk onderwijs staan wij voor onderwijs waar meer ruimte en aandacht is voor pedagogische, levensbeschouwelijke, kortom existentiële vragen. Mede dankzij het onderwijs kan de leerling zijn/haar onvervreemdbare verantwoordelijkheid en roeping ontdekken, en zo tot bloei komen. Elk kind is op een eigen manier nieuwsgierig naar de wereld om zich heen, die vaak een bron van inspiratie is. Letterlijk betekent inspiratie dat wat is of wordt ingeblazen. Inspiratie komt van buiten en is iets dat ons letterlijk toekomt. Onderwijs is de ruimte waarin leerlingen die inspiratie kunnen ontvangen.

Ruimte voor inspiratie is wat ons betreft een groot goed in het onderwijs. Bij Verus werken we daarom samen met onze leden aan geïnspireerd goed onderwijs. We hebben de diepe overtuiging dat wat onderwijs ‘goed’ maakt niet alleen afhankelijk is van wat ‘meetbaar’ of ‘controleerbaar’ is, maar voortkomt uit het vermogen en de wil om in te gaan op het appèl dat op jou gedaan wordt. Dan krijgt kennis betekenis. Wij willen onze leerlingen toerusten om tot ideeën, gedachten en handelen te komen, in dienst van het goede leven.

Deze impuls om de wereld te ontdekken brengt een belangrijke pedagogische notie naar boven, namelijk die van de volwassenheid. De school als veilige haven om volwassen te worden. De school is ook de plaats waar

leerlingen en studenten ervaringen opdoen die horen bij deze volwassenheid, bijvoorbeeld als ze weerstand ervaren. Op school ontdek je immers dat je in de wereld kunt zijn zonder jezelf in het centrum daarvan te wanen. Leerlingen en studenten de ruimte te bieden om zo te verschijnen in de wereld is alles waard om te beschermen.

De vrijheid voor onderwijs

Geïnspireerd goed onderwijs laat zich noch dicteren, noch afdwingen. Het is verbonden met diepe levensbeschouwelijke en pedagogische opvattingen en intuïties, uiteindelijk zelfs met de gewetens van mensen. Daarom zijn er vele opvattingen over wat goed onderwijs is.

Als Verus staan we daarom voor de vrijheid voor onderwijs die dit mogelijk maakt. Het kleurrijke onderwijssysteem dat wij in Nederland hebben, is een bijzonder groot goed. Het draagt bij aan het omarmen van de diversiteit in onze samenleving, omdat scholen de vrijheid genieten om vanuit hun levensbeschouwelijke en pedagogische visies en idealen waardengedreven onderwijs vorm te geven. En omdat ouders de vrijheid hebben het onderwijs te kiezen dat bij hen en bij hun kinderen past.

De vrijheid van onderwijs in niet alleen een recht. Het brengt ook een verantwoordelijkheid met zich mee, want de school is immers een bouwplaats voor de samenleving. Daarmee willen we zeggen: staan voor je eigen overtuiging betekent ook dat je je open hebt te stellen voor die van de ander. De kunst van het als burgers samen leven in een democratie is dat je snapt dat je niet zomaar een ander diskwalificeert of veroordeelt op basis van overtuigingen. Een mens is veel meer dan zijn/haar overtuigingen. Pluriformiteit doet er toe.

De diepste opgave is dat je ondanks verschillende opvattingen toch met elkaar weet samen te leven, met alle onderlinge verschillen die er kunnen zijn. Het gaat om verschilligheid: we zijn verschillend maar niet onverschillig naar de ander. De ander doet ertoe. Dat is waar burgerschap ten diepste over gaat. Vrijheid voor onderwijs is dan ook niet alleen een fantastisch goed, maar ook essentieel om de democratie weerbaar te maken, met het oog op de veelkleurige, rechtvaardige, solidaire en duurzame samenleving van morgen.

Samen voor geïnspireerd goed onderwijs

Daarom staat Verus voor geïnspireerd goed onderwijs. Onder die noemer brengen we onze leden samen. Wij zijn de vereniger binnen het katholiek en christelijk onderwijs in Nederland en op de Nederlandse Antillen. Als dienstverlener adviseren, begeleiden en ontzorgen wij onze leden bij hun vraagstukken onder andere op het gebied van bestuur, bedrijfsvoering, mens en organisatie, identiteit en onderwijskwaliteit, opdat onze scholen zich nog meer kunnen richten op het vormgeven van geïnspireerd goed onderwijs. Als belangenbehartiger staan wij voor de grondwettelijke vrijheid en ruimte om vanuit het eigen verhaal geïnspireerd goed onderwijs te vertellen en te praktiseren. Door structureel te investeren in onderzoek en opleidingen draagt Verus bij aan de kennisverrijking van het onderwijs.

Hoe we vereniging zijn

‘Samen zijn én samen doen’ is de kern van onze verenigingsvisie. We geven hier invulling aan middels de volgende vier domeinen:

Samen geloven

Samen geloven – onze inspiratie: de veelkleurige christelijke traditie bindt ons en kleurt het perspectief waarmee we naar de samenleving, het onderwijs en naar elkaar kijken.

Samen leven

Samen leven – onze bijdrage aan de samenleving: we dragen bij aan een vrije en kleurrijke samenleving door vorm te geven aan geïnspireerd goed onderwijs en vrijheid van onderwijs.

Samen besturen

Samen besturen – onze verbondenheid: samen creëren we ruimte en randvoorwaarden om bestuurlijke vraagstukken op te lossen.

Samen sterker

Samen sterker – onze collectiviteit als kracht: we willen de aanwezige kennis, inzet, diensten en massa van een vereniging gebruiken om van elkaar te leren, maatschappelijke ambities waar te maken, expertises in te schakelen en schaalvoordeel te benutten.

3. MIDDEN IN DE SAMENLEVING: VERUS ALS MAATSCHAPPELIJKE AANJAGER

Ruimte voor pluraliteit

Onze inzet in de komende jaren is samen te vatten in het begrip '**ruimte**'. Ruimte in het onderwijs voor inspiratie, menswording, pedagogiek en levensbeschouwing, om samen te bouwen aan de samenleving van morgen.

'Ruimte' is de belichaming van de vrijheid voor onderwijs en daarmee het fundament van ons bestaan als vereniging. Verus vindt ruimte onmisbaar voor geïnspireerd goed onderwijs. De pluraliteit binnen het onderwijs staat steeds vaker onder druk. Met andere woorden: op basis van een eigen verhaal of traditie kijken naar én invulling geven aan onderwijs, wordt steeds minder gewaardeerd. Dit terwijl er, zoals we al eerder stelden, niet één opvatting is van wat onderwijs maakt tot goed onderwijs. De vrijheid voor onderwijs geeft de ruimte aan het 'samen' van al deze opvattingen in onze samenleving.

Het huidige dominante gesprek over het onderwijs gaat veelal over maakbaarheid, voorspelbaarheid en beheersing. Onderwijs wordt primair gezien als economisch kapitaal. Onderwijs wordt zo steeds meer omgevormd tot een productieproces. Wat je er aan de voorkant instopt, wil je er op termijn ook uithalen. Onze leden ervaren en uiten dan ook steeds vaker hun grote onbehagen over deze benadering. Het onderwijs wordt door het verlangen naar beheersing en maakbaarheid steeds meer ontdaan van de kern: de mensen en het menselijke. Als het onderwijs de menselijkheid verliest, verliest het haar wonderlijkheid en uiteindelijk daarmee ook haar essentie.

Verus kiest er daarom voor om een alternatief verhaal te vertellen naast het dominante gesprek: ons verhaal gaat over ruimte. Ruimte voor het wonder van onderwijs. Ruimte voor leerlingen en studenten om het leven te ontdekken.

Ruimte om te leren vanuit inspiratie. Ruimte voor het pedagogisch en levensbeschouwelijk perspectief binnen het onderwijs. Ruimte voor de leerkracht en docent om zijn/haar les vorm te geven. Ruimte voor de schoolleiding en de bestuurder om goed onderwijs vorm te geven in de onderwijsorganisatie. Ruimte voor toezichthouders om het narratief van de organisatie mee te nemen in uitvoering van hun rol.

Ruimte betekent echter niet vrijblijvendheid. Nee, het brengt juist een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Om invulling te geven aan deze ruimte én hierover verantwoording af te leggen. Want, zoals we eerder stelden, de school is de bouwplaats voor de samenleving. De opgave voor het onderwijs is van groot maatschappelijk belang. Ruimte en verantwoordelijkheid zijn op deze manier onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Ruimte in het licht van de ontwikkelingen om ons heen

Het begrip 'ruimte' staat haaks op de tendens die we zien in de maatschappij en meer specifiek in het onderwijs. De afgelopen jaren is het krachtenveld (samenleving, politiek, onderwijs) complexer geworden. De maatschappij doet steeds nadrukkelijker een beroep op het onderwijs bij al haar uitdagingen en de overheid is niet altijd eenduidig in haar beleid. Ondertussen is het lerarentekort een ernstige bedreiging voor goed onderwijs, is passende huisvesting een onderwerp van continue zorg en zien we het onderwijsveld juridiseren.

In het onderwijs is sprake van een 'razende stilstand'. De aanpak van beheersing en controle werd geïntensiveerd om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Maar grondige analyses, die bewijzen dat meer en strengere eisen en intensievere controles tot verbetering leiden, ontbreken meestal. Zo is de aanpak van complexe problemen vaak fragmentarisch: kwesties worden apart benoemd, voor elke kwestie wordt een aparte aanpak opgezet en hier wordt apart op gestuurd.

Daarnaast lijkt de mens steeds meer te worden gezien als 'storende factor' binnen het onderwijs. Als reactie wordt dit risico zoveel mogelijk ingeperkt: meer eisen en kaders, (liefst evidence-based) en met strenge resultaatafspraken. Zo verliest onderwijs haar wonderlijkheid en menselijkheid - en daarmee haar essentie. Daarom zet Verus zich voor deze wonderlijkheid en menselijkheid in!

Wat staat er op het spel?

Binnen het centrale begrip 'ruimte' ziet Verus drie maatschappelijke ontwikkelingen waarbij er iets op het spel staat. Deze ontwikkelingen hebben invloed op het onderwijsstelsel, raken de actoren binnen het stelsel, raken de onderwijskwaliteit en raken, in het bijzonder, de leerlingen en studenten. Op deze drie maatschappelijke thema's vindt Verus het van essentieel belang om een beweging in gang te zetten.

1. Ruimte voor verschil(ligheid) in de klas

Wanneer de nadruk binnen het onderwijs én in de maatschappij steeds meer wordt gelegd op maakbaarheid, voorspelbaarheid en beheersing, verliest het onderwijs zijn menselijkheid. Wanneer er geen ruimte is voor pluraliteit in het onderwijs, wordt het onderwijs meer uniform (populair gezegd: eenheidsworst). Er is geen ruimte meer voor het wonder van onderwijs. Er is dan een verlies aan kleur in de klas.
Daarom heeft Verus een duidelijke opvatting over wat onderwijs maakt tot goed onderwijs, namelijk wanneer er ruimte is voor inspiratie. We spreken daarom over geïnspireerd goed onderwijs.

2. Ruimte voor de mens

In onze maatschappij worden prestaties steeds belangrijker. Prestaties maken je tot wie je bent. Is er nog ruimte voor de mens - zonder dat deze louter wordt gedefinieerd door zijn of haar prestaties? De druk op leerlingen en studenten is hoog. Zo hoog dat dit bij veel jongeren leidt tot mentale en existentiële problemen. Want, waar te weinig ruimte is voor de mens en de leerling om te verschijnen, verworden existentiële vragen tot mentale problemen. Verus stelt dat er an sich niets mis is met prestaties, zolang dit niet leidt tot een prestatiefascinatie waar jongeren aan onderdoor gaan. Zeker wanneer er, door deze prestatiefascinatie, nog minder ruimte in het onderwijs overblijft voor de menswording van leerlingen en studenten.

3. Bestuurlijke ruimte onder druk

Binnen het onderwijsstelsel is er een richtinggevende rol weggelegd voor onderwijsbesturen. De ruimte die besturen hebben om, samen met alle andere belanghebbenden in scholen, het eigen verhaal invulling te geven binnen de school, wordt stap voor stap maar stelselmatig ingeperkt en bedreigd. Verus stelt dat er in het onderwijs een grote behoefte is aan een nieuw samen. Het groeiende wantrouwen moet weer plaats maken voor een cultuur van samenwerken vanuit vertrouwen.

Wat kaarten we aan?

Daarom kiezen we, met focus, voor het centraal stellen van deze drie maatschappelijke thema's binnen het begrip 'ruimte'. Hieronder lichten we visie en inzet op deze thema's nader toe.

Geïnspireerd goed onderwijs

Onze visie beschrijft reeds onze inzet: 'samen voor geïnspireerd goed onderwijs'. Deze visie én pijler vanuit het vorige strategisch beleidsplan continueren we expliciet in het voorliggende plan. We scherpen het thema ook aan: waar we het 4 jaar geleden vooral zagen als 'onderwijs-thema', zien we het nu ook als een maatschappelijk knelpunt. Want, zien we niet in de gehele maatschappij het streven naar maakbaarheid en voorspelbaarheid – weg van de aandacht voor de mens?

Verus vindt dat een kleurrijke samenleving begint bij geïnspireerd goed onderwijs. De afgelopen jaren hebben we gewerkt aan het uitbouwen, concretiseren en aanscherpen van deze visie op onderwijs. Verus ziet de wisselwerking tussen cognitieve, sociale en persoonlijke vorming als het fundament om geïnspireerd goed onderwijs te kunnen bieden. Onderwijs begint bij de aandacht voor de leerling / student. Dat is niet iets extra's voor als er nog tijd over is. Het is het fundament en het beginpunt. Kwalificatie en persoonsvorming zijn beide belangrijk, kunnen niet zonder elkaar én versterken elkaar. Kwalificatie heeft alleen zin wanneer dit gestalte krijgt in een opgroeiende mens die zijn of haar verantwoordelijkheid ontdekt, en daarmee zijn/haar eigen stem vormt. Alleen zo krijgen de mens en de menselijke waardigheid de plaats in het onderwijs die hun toekomt.

Voorbij de prestatiefascinatie

Prestaties doen er zeker toe, maar we maken ons zorgen nu hoge prestaties een doel in zichzelf worden, en het 'waartoe' niet meer ter discussie staat. Blijven hoge prestaties een ongezonde fascinatie, of kunnen we ze verbinden met menselijke waardigheid?
Onze scholen (en daarmee de leerlingen en studenten) worden steeds vaker geconfronteerd met het gesprek over wat het onderwijs moet opbrengen, wat leerlingen precies moeten leren en hoe dat zo efficiënt mogelijk kan gebeuren. De ruimte om te floreren wordt steeds meer ingeperkt. We zien hoe die prestatiefascinatie doorsijpelt. Steeds nadrukkelijker wordt gestuurd op het behalen van hoge cijfers. In de samenleving zijn dergelijke prestaties steeds meer het bewijs geworden dat je meetelt. Alsof leerlingen met behulp van onderwijs hun eigen bestaan moeten rechtvaardigen?!

We zien dit terug wanneer we kijken naar het welzijn van de leerlingen en studenten. Vele van hen ervaren het leven als vol met eindeloos veel hindernissen. Zij proberen het constante hoge tempo van de wereld vol obstakels en zonder normatieve kaders vol te houden. Ze zijn voortdurend in competitie met zichzelf en anderen. Er is geen plaats om te 'landen', laat staan om te worden. Er leeft een sterk gevoel van onbehagen en ernstige overbelasting: een gevoel overspoeld te worden door hoge eisen, verwachtingen en verantwoordelijkheden in combinatie met tal van onzekerheden. De mentale gezondheid van onze jongeren staat meer dan onder druk. Het systeem is niet altijd gericht op het welzijn van leerlingen en studenten. Het onderwijssysteem zoals we dat kennen doet soms ontzettend veel pijn.
Dat moet én kan anders. Daarom staat Verus voor onderwijs dat juist ruimte opent én open houdt voor de leerling / student om eigen conclusies te trekken, eigen inzichten te verwerven en de eigen wereld vorm te geven. Onderwijs dat voorbij gaat aan prestatiefascinatie. Onderwijs dat het appèl doet op de leerling of student: We zien je én we hebben je nodig! Om samen invulling te geven aan goed onderwijs.

Geïnspireerd goed besturen

Verus ziet in het onderwijs een grote behoefte aan een 'nieuw samen'. Dit 'nieuwe samen' verbindt alle betrokkenen in het onderwijsveld en neemt het pedagogisch en levensbeschouwelijke perspectief als vertrekpunt. De zoektocht naar dit 'nieuwe samen' verloopt moeizaam. Want in het onderwijs, zoals al eerder gesteld, zijn maakbaarheid en beheersingsinstrumenten gemeengoed geworden en de politieke context zorgt eerder voor versterking van dit denken door de nadruk te leggen op objectiviteit, rationaliteit en optimalisatie.

Kortom, de politiek lijkt steeds meer te willen gaan over hoe er naar onderwijs gekeken en hoe onderwijs vormgegeven moet worden. In plaats van de randvoorwaarden te scheppen voor onderwijsorganisaties om goed onderwijs te kunnen verzorgen. Het gemengde bestel zoals we dat van oudsher kennen, en de klassieke, verantwoordelijke positie van de schoolbesturen daarbinnen, staan onder druk. Het onderwijsveld lijkt in een fase te zijn gekomen van het beleidsmatig terugdraaien van de eigen verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. De positie van het schoolbestuur wordt zo gereduceerd tot het uitvoeren van beleid dat elders bepaald is.

De tijd is rijp voor een 'nieuw samen' als antwoord op deze tendens. De pedagogische én levensbeschouwelijk-maatschappelijke opdracht is de magneet die alle betrokkenen in het speelveld van het onderwijs bij elkaar brengt. Het brengt ons terug bij de bedoeling van goed onderwijs; dat is immers het startpunt van een nieuw samen. Samen zijn wij verantwoordelijk voor het onderwijs aan alle leerlingen en studenten.

Verus gelooft in de ontwikkelkracht in het onderwijs. Die ontwikkelkracht zien wij bijvoorbeeld bij leerkrachten, docenten, directeuren en besturen, én ook bij de leerlingen en studenten. Om deze ontwikkelkracht te laten groeien is het van belang dat wij samen de ruimte vasthouden, benoemen en benutten. Dat vereist een heldere afbakening van de verschillende rollen binnen het onderwijs. Want, als eenieder de eigen rol goed invult en verstaat, dan kan het onderwijs pas echt floreren. Dit brengt de verantwoordelijkheid met zich mee om moedig deze ruimte in te nemen én hierover verantwoording af te leggen. Iedereen in het onderwijs staat aan de lat om de eigen rol goed in te vullen en zodoende invulling te geven aan goed onderwijs.

Waar zetten we op in?

Verus zet in op de volgende concrete beleidsmaatregelen, voor elke van de maatschappelijke thema's zoals hierboven beschreven.

1. Verus neemt een positieve, inspirerende en leidende rol in het debat over goed onderwijs, prestatiefascinatie en bestuurlijke ruimte.
2. Het verhaal van Verus (het wonder van onderwijs) is het vertrekpunt. Zo legt Verus een alternatief verhaal naast het dominante geluid.
3. Verus smeedt bredere maatschappelijke en duurzame coalities om gezamenlijk een beweging op gang te brengen. Dat doen wij altijd in verbinding met onze leden.
4. Verus zet eigentijdse middelen in om onze thema's onder de aandacht te brengen. Deze middelen zijn altijd ingebed in een bredere impactstrategie.
5. Verus brengt leden rondom de benoemde thema's bij elkaar voor gesprek, kennisuitwisseling en -opbouw door het aan te kaarten in netwerken en publieke bijeenkomsten.
6. Verus vertaalt de thema's door in dienstverlening en in opleidingen.
7. Verus maakt onderzoek mogelijk rondom deze thema's, in samenspraak met leden. Het onderzoek is daarmee van toegevoegde waarde voor (leden van) de vereniging.

4. VERENIGING, DIENSTVERLENING EN KENNISONTWIKKELING

In de vorige hoofdstukken beschreven we de essentie van ons verhaal en hoe we dit willen inzetten om te komen tot een ander discours in de maatschappij en in het bijzonder in het onderwijs. Verus doet dit vanuit een zelfstandige en onafhankelijke positie. De enige afhankelijke relatie is die met de leden die samen de vereniging maken. Met andere woorden: de leden zijn Verus én Verus is er voor zijn leden[1].

We doen ons werk vanuit verschillende invalshoeken: als vereniger, als dienstverlener en door middel van ontwikkeling van kennis. In dit hoofdstuk lichten we elk van deze invalshoeken nader toe en beschrijven we onze strategische doelen ten aanzien van verenigen, dienstverlenen en het ontwikkelen van kennis.

Inleiding

Verus verenigt, inspireert en ondersteunt zijn leden. Bij al ons werk staat centraal dat we *betekenisvol* en *van betekenis* willen zijn. Op deze manier onderscheidt Verus zich.

- *Betekenisvol* gaat over onze diepere verbinding met het wonder van onderwijs. In al ons werk worden we gedreven door onze missie en visie. Die missie en visie (gestoeld op onze overtuigingen en waarden) stellen ons in staat om te werken aan het geïnspireerd goed onderwijs van vandaag en de toekomst.

- *Van betekenis* verwijst naar hoe we ons werk invullen, door continu bezig te zijn met vraagstukken van leden en in te spelen op hun (veranderende) behoeften. Ons werk staat ten dienste van onze leden, en daarmee van geïnspireerd goed onderwijs in Nederland.

We kennen het onderwijs, de mensen in het onderwijs en de vraagstukken uit het onderwijs van binnenuit. Door onze inhoudelijke kennis, de pedagogische en levensbeschouwelijk-existentiële oriëntatie en onze rijke ervaring uit de praktijk, maken we samen met onze leden impact in het onderwijs en de samenleving. Dat zorgt voor een gemeenschapsgevoel en

1. Daarom kun je, wanneer er in dit plan wordt gesproken over ‘we’, hier ook lezen: de vereniging Verus. Met ‘we’ bedoelen we niet alleen kantoor Woerden of alleen de leden – nee juist het geheel.

tegelijkertijd ook voor een hoge kwaliteit van dienstverlenen. Dat maakt ons uniek. Want samen zijn én samen doen is leidend in ons werk!

Dienstverlening en kennisontwikkeling zijn onlosmakelijk verbonden met onze leden en met onze ambitie om te verenigen. Activiteiten vanuit dienstverlening, kennisontwikkeling en het zijn van een vereniging versterken elkaar en leiden tot meerwaarde voor de leden. Zo worden inzichten vanuit kennisontwikkeling ingebracht in onze adviespraktijk. Advies aan één lid wordt gedeeld met en komt zo ten goede aan een grotere groep. Leden wisselen kennis en ervaringen met elkaar uit in netwerken. Dit zijn maar enkele voorbeelden van hoe deze rollen met elkaar verbonden zijn. Hoe steviger deze verbinding, hoe hechter de gemeenschap en dus hoe meer betekenisvol én van betekenis.

Dat Verus een vereniging is, maakt ook dat we per definitie een andere dienstverlener zijn dan een commerciële organisatie. We werken kostendekkend en zonder winstoogmerk. Wij zijn ook in de uitvoering van onze dienstverleningsactiviteiten goede rentmeesters van de bijdragen van onze leden. De dienstverlening die wij aanbieden heeft als doel bij te dragen aan het realiseren van onze visie en missie: om ruimte te creëren voor scholen om geïnspireerd goed onderwijs te verzorgen.

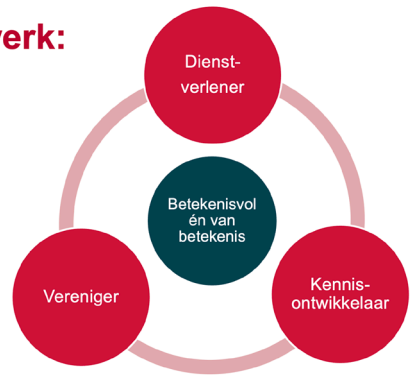
Zowel in verenigen, dienstverlening als kennisontwikkeling is solidariteit een basisprincipe. Verus heeft aandacht voor de veelkleurigheid van onze ledenpopulatie, doordat we ruimte geven aan de verschillende stemmen binnen onze vereniging, ongeacht grootte van de organisatie, regio of denominatie. In de dienstverlening is ruimte voor ‘kleine’ en ‘grote’ vraagstukken van leden. Verus maakt geen onderscheid tussen leden. We willen elke stem horen. Ook is onze kennisontwikkeling beschikbaar voor alle leden.

Solidariteit krijgt ook meer praktisch vorm in het Rentmeesterprogramma, dat geeft ruimte aan leden om in co-creatie te werken aan innovatie en actuele vraagstukken. Het programma heeft als doel het denken over en het werken in katholiek en christelijk onderwijs en het werk van onze leden in het bijzonder te bevorderen. Daarom biedt het programma financiële ondersteuning bij projecten die van belang zijn voor het katholiek en christelijk onderwijs, op het snijvlak van verenigen, dienstverlenen en kennisdelen. Want, naast de financiële ondersteuning in projecten van en met leden, komen de gelden van het Rentmeesterprogramma ook ten goede aan de Verus Onderzoeksagenda en de realisatie van onze strategie.

4.1 Verus als vereniger: onze visie

Onze visie op verenigen is duidelijk: samen zijn, samen doen. Dat wil zeggen dat ons werk gericht is op het verenigen van leden en het samen werken aan de ruimte voor het wonder van onderwijs.
Ons werk begint vanuit de relatie: we onderhouden langdurig, warm en wederkerig contact. We trekken samen op om leidend te zijn in het maatschappelijk middenveld. Samen met onze leden presenteren we het wonder van onderwijs, waarmee we een alternatief bieden voor de dominante benadering van onderwijs.

Ons werk:

We behartigen de belangen van onze leden en het bijzonder onderwijs. Dat doen we door onze leden een stem te gevem in het maatschappelijk en politiek debat. Op die manier maken we het verschil en komen we samen tot oplossingen voor de vraagstukken van vandaag en morgen.

We brengen leden niet alleen in contact met elkaar, maar ook met ons verdere werkveld, waaronder de wetenschap en strategische partners. Zo inspireren we onze leden en werken we aan gezamenlijke kennisontwikkeling. Op basis van gedeelde kennis en ervaringen werken we aan onze dienstverlening. We begeleiden leden bij hun vraagstukken en verbinden ze met inhoudelijke experts binnen Verus. We zoeken naar rode draden in de vragen die ons gesteld worden en gaan aan de slag met thema's die om dieper onderzoek vragen. Zo verbinden we onze rol als vereniger ook met onze rollen als dienstverlener en kennisontwikkelaar.

Wat gaan we doen: Strategische doelen voor de vereniging

Bovenstaande visie leidt tot de volgende strategische doelen voor de periode 2024-2028:

- Om samen een beweging op gang te brengen, brengt Verus als gemeenschap nog meer leden in contact met elkaar, de wetenschap en maatschappelijke organisaties. Om zodoende onderlinge verbindingen in het onderwijs te versterken – op zoek naar een 'nieuw samen'.
- Om leden stem en positie te geven in de samenleving en politiek zet Verus, als ondernemende vereniger, onderwerpen zoals 'voorbij de prestatiefascinatie' en 'geïnspireerd goed besturen' op de politieke en maatschappelijke agenda. Op deze manier is Verus agendabepalend en zoeken we de dialoog op met belangrijke partners in Den Haag en daarbuiten.
- Om meer onderwijsprofessionals te laten profiteren van alles wat Verus doet, betrekken we, naast bestuurders, ook schoolleiders, docenten/leerkrachten en maatschappelijke organisaties bij onze vereniging. Zo werken we samen aan een brede onderwijsbeweging.
- Om belangrijke thema's te agenderen, werken we samen met onze leden aan het innemen van een duidelijke en zichtbare positie op deze onderwerpen.
- Om solidair te zijn met én te leren van internationale partners wordt ook over de landsgrenzen heen gewerkt aan christelijk en katholiek onderwijs wereldwijd. We verbinden onze leden met collega-organisaties in het buitenland.

Hoe gaan we dat doen: doorontwikkeling van het verenigen

Onze verenigingsagenda is stevig gestoeld op ons werk in het onderwijsveld en ons werk in de politiek en samenleving. Dat doen we door het contact met leden en maatschappelijke partners te intensiveren, waarbij we zoeken naar passende en eigentijdse vormen. Daarbij spelen de verenigingsadviseurs een belangrijke rol. Zij zijn onze schakel tussen leden, zowel in het contact tussen leden onderling als met Verus als hele vereniging. Dat leidt tot *betekenisvolle* relaties die ook *van betekenis* zijn: wij leren van de kennis en informatie van onze leden en leden leren van de kennis, informatie en ervaring van de vereniging. Daarmee wordt onze maatschappelijke inzet ook continu gevoed door wat er bij onze leden speelt.

We prijzen ons gelukkig met de pluriformiteit binnen onze vereniging. Tegelijkertijd vraagt die pluriformiteit ook om meer gedifferentieerde aandacht van adviseurs en in onze manier van communiceren. We investeren daarom in gerichte communicatie en activiteiten die zijn afgestemd op specifieke behoeften van leden.

4.2 Verus als dienstverlener

Onze dienstverlening kenmerkt zich door kennis en expertise van levensbeschouwelijke, juridische, organisatorische, bedrijfsmatige, maatschappelijke en pedagogische vraagstukken.

Onze dienstverlening is betekenisvol én van betekenis. Dat maakt dat onze dienstverlening krachtig en herkenbaar is. In onze dienstverlening staat de relatie met leden altijd voorop. We kennen onze leden en weten wat er speelt. We spreken dezelfde taal. Verus staat voor, naast en achter de leden. We schakelen makkelijk tussen verschillende functies binnen de organisatie: leerkrachten / docenten, schoolleiding / directie, bestuur, medezeggenschap en toezichthouders.

Deze vraagstukken die aan ons worden voorgelegd staan vaak niet op zichzelf, maar zijn onderdeel van een groter geheel

(i.e. de school in de maatschappij). Er komt immers veel af op onze scholen vanuit zowel het onderwijs zelf alsook vanuit de maatschappij. Zo kan een vraagstuk naar strategische scholenplanning juist ook identiteitsvraagstukken oproepen of kan door overheidsbeleid de financiële huishouding onder druk worden gezet. De meerwaarde van onze dienstverlening is dat we vrijwel alles 'onder één dak hebben'. Hierdoor kunnen leden bij één organisatie terecht. Onze adviseurs kennen elkaars expertise en hebben korte lijntjes.
Het zijn van een vereniging heeft de meerwaarde dat wij leden, die met dezelfde vraagstukken te maken hebben, met elkaar verbinden. Dit kan één op één, in netwerken of middels één van de opleidingen die Verus aanbiedt. Daarbij worden we gevoed door praktijkgerichte onderzoekers uit ons netwerk.

Onze focus op dienstverlening binnen de onderwijssector maakt dat we een rijke ervaring hebben opgebouwd die we kunnen inzetten om allerlei vragen goed te beantwoorden. Hierbij gaan we altijd eerst op zoek naar de vraag achter de vraag. Onze aanpak is er vervolgens op gericht om alle beschikbare kennis en ervaring in te zetten om deze (unieke) vraag optimaal te beantwoorden. Zo komen we tot een betekenisvolle aanpak die van betekenis is voor het lid.

We hebben onze leden veel moois te bieden. Tegelijkertijd zien we ook dat er nog een wereld te winnen is – om nog meer leden te kunnen adviseren, begeleiden en ontzorgen. En zodoende ook nog meer bij te dragen aan de bedrijfsvoering van onze organisatie. Om deze reden is het ook nodig om onze dienstverlening te borgen, te innoveren en verder uit te bouwen, zodat de unieke en gewaardeerde positie verder wordt versterkt.

Wat gaan we doen: Strategische doelen voor de dienstverlening

Bovenstaande visie leidt tot de volgende strategische doelen voor de periode 2024-2028:

- Om meer leden te bereiken met advies en ondersteuning maken we ons onderscheidend vermogen (dienstverlening die betekenisvol én van betekenis is) beter zichtbaar.
- Om de kwaliteit van onze dienstverlening te borgen zetten we nog meer in op het integraal (i.e. vanuit verschillende disciplines samen) benaderen van trajecten.
- Om ons aanbod actueel en relevant te houden, stemmen we dit (bestaande en nieuw te ontwikkelen aanbod) af op de (latente) behoefte van leden. We luisteren naar de behoefte van de leden. Ook adresseren we ontwikkelingen, geven we hier duiding aan en passen desgewenst onze dienstverlening hierop aan. Daarnaast verbinden we thema's zoals prestatiedruk en bestuurlijke vrijheid waar mogelijk aan onze dienstverlening.
- Om de toegevoegde waarde van dienstverlening vanuit onze vereniging nog verder te vergroten, brengen we onze activiteiten rondom verenigen, dienstverlenen en kennis ontwikkelen nog meer in elkaars verlengde. Hierbij spelen ook de verenigingsadviseurs een belangrijke rol. Op deze manier leidt dienstverlening aan één lid tot een meerwaarde bij een veel grotere groep leden.

Hoe gaan we dat doen: doorontwikkeling van het dienstverlenen

Verus bedient zijn leden met een breed en integraal aanbod aan dienstverlening. Om actueel te blijven én ruimte te hebben voor innovatie, moeten we prioriteren. Zeker gezien de doelstelling om ons onderscheidend vermogen meer zichtbaar te maken. We houden weliswaar een breed aanbod, maar moeten keuzes maken over welke dienstverlening we meer gaan ontwikkelen of in de etalage zetten.

Naast keuzes over doelgerichte profilering, gaan we onze dienstverlening gedifferentieerd aanbieden. We onderscheiden hierin 3 werkwijzen:

1. Adviseren en inspireren: hierbij geeft Verus een lid een advies naar aanleiding van een vraagstuk en/of inspiratie op een bepaald thema. Vervolgens gaat het lid zelf met de uitwerking hiervan aan de slag.
2. Begeleiden: hierbij trekken Verus en het lid samen op bij een vraagstuk (co-creatie) en begeleidt Verus het lid bij de uitwerking.
3. Ontzorgen: hierbij ondersteunt Verus het lid volledig bij het vraagstuk en wordt het lid gedurende het hele traject ontzorgd.

Door deze verschillende werkwijzen te definiëren, kunnen we onze dienstverlening duidelijker en sterker positioneren. Het preciseert de verwachtingen naar onze leden en kan onze werkwijze (ook binnen de teams) verder aanscherpen.

4.3 Verus als kennisontwikkelaar

Kennisontwikkeling (Verus Onderzoek en Verus Opleidingen) vervult een belangrijke rol in de taken die Verus heeft als vereniger en dienstverlener. Onderzoek en ontwikkeling vormen de drijvende kracht achter de innovatie en het levendiger maken van scholen, onderwijsorganisaties en Verus als vereniging. Ons onderzoek en onze opleidingen doen recht aan onze visie dat onderwijs ruimte en tijd maakt voor én aandacht geeft aan persoonsvorming en de ontwikkeling van leerlingen en studenten. Er is namelijk al genoeg onderzoek dat zich richt op maakbaarheid, beheersbaarheid en controle.

Wat gaan we doen: Strategische doelen Verus Onderzoek

Bovenstaande visie leidt tot de volgende strategische doelen voor de periode 2024-2028:

- Om meer nuance en balans in het onderwijsonderzoek te brengen, pleit Verus voor een breed palet aan onderzoeksvormen. Want, het denken over en onderzoeken van goed onderwijs is op dit moment eenzijdig.
- Om ruimte te creëren voor nieuwe keuzes en flexibel te kunnen zijn om optimaal op maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen bij leden in te spelen, werkt Verus aan een structuur (en bijbehorende financiering) die dit mogelijk maakt.
- Om vernieuwing en vitalisering van scholen, onderwijsorganisaties en Verus als vereniging te stimuleren, werkt Verus aan onderzoeken die passen binnen onze eigenheid en de strategische focus.

Wat gaan we doen: Strategische doelen Verus Opleidingen

Bovenstaande visie leidt tot de volgende strategische doelen voor de periode 2024-2028:

- Om onze opleidingen te kunnen doorontwikkelen, borgen we de stabiele basis en gaan we deze verder verstevigen.
- Om aan te sluiten bij de behoefte van een bredere doelgroep binnen onze leden, verbreden we het aanbod met (nieuwe) opleidingen die passen binnen onze visie en benoemde thema's.
- Om samen te bouwen aan Verus als kennisplatform, maken we de kennis uit onze opleidingen beter toegankelijk.
- Om ons aanbod te verdiepen en verrijken, geven we in de opleidingen expliciet ruimte aan inzichten vanuit onze onderzoeken en adviespraktijken.

Hoe gaan we dat doen: doorontwikkeling van onderzoek en opleidingen

In samenwerking met leden, onze onderzoekers en adviseurs richten we ons in onderzoek en opleidingen op de vragen, praktijken en thema's die urgent en relevant zijn voor de maatschappelijke en pedagogische opdracht van scholen. Hierbij speelt ook onze Wetenschappelijke Raad een belangrijke rol, in het adviseren van het College van Bestuur op bestuurlijke en strategische thema's. De leden van deze raad en onze leerstoelen laten het geluid van Verus in de wetenschap en in de samenleving klinken.

Zo vragen we gezamenlijk aandacht voor de waarde, juist in het onderwijs, van praktisch, kwalitatief en kleinschalig onderzoek. Op deze manier geven we de geesteswetenschappelijke benadering meer stem in het onderwijs. Hierin werken we samen met onze leden die zich betrokken voelen op dit thema en met andere partners die zich herkennen in dit geluid.

We faciliteren en financieren twee leerstoelen aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Ook dragen we via de Stichting Bijzondere Leerstoelen Onderwijsrecht indirect bij aan twee leerstoelen onderwijsrecht aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en Tilburg University. Via SKS dragen we indirect bij aan een leerstoel Onderwijsrecht aan de Radboud Universiteit.

Ook zetten we, op incidentele basis, korter lopend onderzoek uit om zo optimaal op maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen bij leden in te kunnen spelen. De uitkomsten van onderzoeken krijgen vervolgens in onze opleidingen (en dienstverlening) weer een plek zodat de vereniging er van kan profiteren.

Samen voor geïnspireerd goed onderwijs

Postbus 381, 3440 AJ Woerden
T 0348 74 44 44 | info@verus.nl | www.verus.nl